

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 0651-10/12-19/2
Ljubljana, 27. 9. 2013

Osnutek

ZAPISNIK

19. seje Komisije Državnega sveta za državno ureditev, ki je bila v sredo, 25. 9. 2013 v sobi 212/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 14. uri in končala ob 15.20 uri.

Prisotni:

- predsednik: Rajko Fajt
- član: dr. Zoran Božič, Bojana Potočan, mag. Dušan Semolič, Jernej Verbič, Milan Ozimič, mag. Dušan Semolič, Jože Slivšek, Alojz Glavač, Franc Kangler.

Opravičeno odsoten:

- podpredsednik: Toni Dragar

Ostali prisotni:

- Rihard Braniselj poslanec Državnega zbora
- Sara Regancin, Miha Verčko, Ministrstvo za pravosodje
- Mateja Prešeren, Ministrstvo za notranje zadeve

D n e v n i r e d :

1. Odobritev zapisnika 18. seje komisije
2. Predlog zakona o spremembi Stvarnopravnega zakonika (SPZ-A), skrajšani postopek, EPA 1372- VI
3. Skupno letno poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja za leto 2012, EPA 1342 – VI
4. Pobude in vprašanja

Ad 1)

Zapisnik 18. seje komisije je bil soglasno potrjen.

Ad 2)

Komisija je obravnavala Predlog zakona o spremembi Stvarnopravnega zakonika (SPZ-A) - skrajšani postopek, ki ga je Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Rihardom Branisljem.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Predstavnik predlagatelja je uvodoma poudaril poglobitve rešitve. S predlogom zakona se črtajo določbe, ki se nanašajo na zemljiški dolg. Ukinitve izvedene stvarne pravice – zemljiški dolg, po oceni predlagatelja v pravno poslovni praksi ni zaživel ali se je ustanavljal v nasprotju s svojim namenom. Poudaril je, da je zemljiški dolg podobno kot hipoteka oblika stvarnopravnega zavarovanja in služi poplačilu upnika iz vrednosti nepremičnine. Praksa kaže, da se banke za zavarovanje svojih terjatev (kreditov) ne poslužujejo zemljiškega dolga kot sredstva zavarovanja in za ta namen uporabljajo bodisi navadno bodisi maksimalno hipoteko. Uporaba inštituta zemljiškega dolga se je povečala v preteklem letu od predhodnih 326 primerov, v letu 2012 na 730 primerov in od 1.1.2013 do 1.8.2013 na 1023 primerov. Posamezniki so tudi z namenom, da bi državi in drugim upnikom preprečili ali otežili izvršbo nad svojimi nepremičninami, slednje obremenili z domnevno fiktivnimi zemljiškimi dolgi. Poudaril je še, da koalicija strank podpira predlagane rešitve, seznanjeni pa so bili tudi z opozorili stroke glede predlaganih rešitev.

Predstavnik predlagatelja zakona je z odgovori na zastavljena vprašanja še dodatno obrazložil predlagane rešitve.

Predstavnica Ministrstva za pravosodje je povedala, da soglašajo s predlaganimi rešitvami. Vlada Republike Slovenije do sedaj še ni opredelila do predloga. Poudarila je, da pridobljeni podatki bančnega sektorja in podatki zemljiške knjige govorijo v podporo predlogu zakona.

Komisija ugotavlja, da je s 1. 1. 2003 pričel veljati Stvarnopravni zakonik, ki je sledil konceptu zasebne lastnine upošteva določene razvojne trende lastninskega prava v drugih primerjalnih pravnih sistemih.

Člani komisije izražajo pomislek o omejitvi ali ukinitvi stvarnih pravic, ki pomenijo tudi omejitev ali ukinitve lastninskih upravičenj, kot najboljši možni rešitvi.

Zemljiški dolg je pravica zahtevati poplačilo določenega denarnega zneska iz vrednosti nepremičnine pred drugimi upniki s slabšim vrstnim redom. Nastane na podlagi enostranskega pravnega posla v obliki notarskega zapisa, z vpisom v zemljiško knjigo in izstavitvijo zemljiškega pisma. Zemljiški dolg je neodvisen od obstoja terjatve in se prenaša skupaj z zemljiškim pismom. Praksa je pokazala domnevno izrabo inštituta zemljiškega dolga s strani elit in s tem nakazala problem.

Komisija za državno ureditev opozarja, da se prepogosto rešitve sprejemajo na hitro zato morebiti tudi rešitve niso najbolj v sozvočju z Resolucijo o normativni dejavnosti (implementacija Stvarnopravnega zakonika, analiza uresničevanja). Zato je izrednega pomena, da se v predhodni fazi upoštevajo strokovna stališča ne nazadnje tudi sorazmernost.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Rajko Fajt.

Ad 3)

Komisija je obravnavala Skupno letno poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja za leto 2012, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija se je **seznanila** s poročilom.

Predstavnica predlagatelja je uvodoma poudarila, da Zakon o dostopu do informacij javnega značaja predstavlja okvir za transparentnost delovanja organov javnega značaja s katerim se zagotavlja javnost in odprtost delovanja organov ter omogoča uresničevanje pravice fizičnih in pravnih oseb da pridobijo informacije javnega značaja. Zakon je podlaga za proaktivno delovanje organov. V 10 letih od uveljavitve zakona so bili doseženi pomembni premiki v zagotavljanju transparentnosti delovanja organov. Poročilo predstavlja aktivnosti organov za zagotavljanje večje transparentnosti svojega delovanja in zbirno poročilo organov državne uprave in lokalne samouprave o postopkih na prvi stopnji v zvezi z zahtevami za dostop do informacij javnega značaja oz. zahtevami za ponovno uporabo podatkov javnega sektorja ter poročanje o pritožbenih postopkih in sodnih odločbah na področju dostopa do informacij javnega značaja.

V razpravi je predstavnica predlagatelja z odgovori na zastavljena vprašanja še dodatno obrazložila poročilo.

Komisija ugotavlja, da poročilo uresničuje določbe Zakona o dostopu javnega značaja. Je pregledno, strukturirano, prikazuje problematiko ter ponazarja vsebino opravljenega dela s preglednicami. Državni svetniki so izrazili priznanje za opravljeno delo.

Poročilo navaja, da je potrebno v skladu z Resolucijo o normativni dejavnosti predlog predpisa objaviti na spletu ter ponuditi zainteresirani javnosti v posvetovanje (30 do 60 dni) na spletni strani E-demokracija. Pripravljalec predpisa nato v t.i. poročilu o sodelovanju javnosti navede, katere predloge oz. mnenje je pri pripravi predloga predpisa upošteval in katere ne, podati mora tudi razloge za svojo odločitev. Obveznosti v zvezi s sodelovanjem javnosti so predpisane tudi v Poslovniku Vlade Republike Slovenije. Člani komisije ugotavljajo, da ni na voljo informacije (analize), koliko pripomb javnosti je bilo dejansko upoštevano pri pripravi zakonov.

Komisija tudi ugotavlja da je na državne organe in organe lokalnih skupnosti naslovljeno veliko neutemeljenih zahtev za dostop do informacij javnega značaja, ker za to ni treba izkazati pravnega interesa. Čeprav so v večini primerov podatki javno objavljeni (svetovni splet, javna glasila) in dostopni vsem bi morala biti napotitev na javni vir zadosten podatek, da se državni in lokalni organi velikokrat soočajo z morebiti neupravičenimi individualnimi zahtevami za dostop do informacij.

Člani komisije na poročilo niso imeli pripomb.

* * *

Za poročevalko je bila določena članica komisije Bojana Potočan.

Ad 4)

Člani komisije so bili seznanjeni, da bo 20. seja Komisije za državno ureditev 2. oktobra 2013 ob 13 uri. Predlog dnevnega reda: Predlog zakona o spremembah Zakona o notariatu (ZH-G)- skrajšani postopek, EPA 1397-VI.

* * *

V skladu z dogovorom s predsednikom Komisije za državno ureditev Rajkom Fajtom, so člani komisije, dne 24.9.2013 prejeli po elektronski pošti gradivo v vednost:

Pobuda za morebitno pripravo predloga zakona o amnestiji oziroma dekriminalizaciji vstaj:

- **pobuda Uroša Lubeja, Gibanje Vseslovenska ljudska vstaja**
- **pobuda Igorja Mlakarja in ostalih podpisnikov**

Člani komisije so bili na 19. seji komisije dne 25. 9. 2013 seznanjeni, da se bo predsednik Državnega sveta Mitja Bervar najprej posvetoval, v nadaljevanju pa bi predvidoma problematiko obravnavali na seji Komisije za državno ureditev.

Do pobud se člani komisije niso opredelili, v razpravi pa so izpostavili naslednje:

Pravica do zbiranja in združevanja (42. člen Ustave) je ena temeljnih človekovih pravic. Ustavno zagotovljena je tudi svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja (39. člen Ustave), tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja.

Člani komisije so se že ob obravnavi Osemnajstega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2012 na 17. seji 4. 9. 2013 in obravnavi Poročila o delu policije za leto 2012 na 18. seji 11. 9. 2013 zavzeli za krepitev pravne in socialne države. Zato se člani komisije ograjujejo od kakršnegakoli nasilja ali sovražnega govora ter spodbujanja nestrpnosti.

Člani komisije poudarjajo, da morajo organizatorji javnih zbiranj pri pripravi projekta upoštevati številne postopke in predpise:

Obligacijski zakonik (OZ-UPB1) v osnovi ureja ravnanja; v 10. členu prepoveduje povzročanja škode, v nadaljevanju 131. člen opredeljuje, kdor povzroči drugemu škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je nastala brez njegove krivde. 135.

člen določa, kdaj je podana krivdna odgovornost (krivda je podana, kadar oškodovanec povzroči škodo namerno ali iz malomarnosti).

Zakon o javnih zbiranjih (ZJZ-UPB5) v 10. členu določa dolžnosti organizatorjev, 11. člen določa dolžnost prijave, 12.a člen določa dolžnost na katerih prireditvah je obvezno vzdrževanje reda z varnostniki, 13. člen opredeljuje shode in prireditve za katere je potrebno dovoljenje. V 6. odseku zakona so navedeni posebni primeri odgovornosti: zaradi javnih demonstracij ali manifestacij. Določbe 157. člena določajo odgovornost organizatorja prireditve. Le-ta odgovarja za škodo, nastalo s smrtjo ali telesno poškodbo, ki nastane zaradi izrednih okoliščin, ki lahko nastanejo ob takih priložnostih, kot je gibanje množic, splošen nered ali podobno.

Praksa kaže, da je postopek priprave javnega zbiranja potrebno začeti 30 dni prej in zahteva številne aktivnosti.

V primeru demonstracij v Mariboru je šlo za politiko, proti standardom demokracije. Za kršitve bi morali odgovarjati v skladu s predpisi organizatorji (tisti, so pozivali ljudi preko spleta, plačali račune za prevoze z avtobusi na demonstracije v Maribor..). Fantje v tem primeru ne nosijo odgovornosti, za morebitno kršitev pa bi jih bilo potrebno usmeriti na družbeno koristno delo. Zato je pomembno, da zagotavljamo enaka merila.

Pomembno je, da se o tej problematiki razpravlja in izmenja poglede.

Sonja Uršič
sekretarka

Rajko Fajt
predsednik